

רשומות

הצעות חוק

הכנסת

19 בנובמבר 2018

815

י"א בכסלו התשע"ט

עמוד

- 26 הצעת חוק התקנת מצלמות לשם הגנה על פעוטות במעונות יום לפעוטות, התשע"ט-2018
- הצעת חוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות) (תיקון מס' 10) (מניעת פגיעה בערכי טבע מוגנים ובאזורים מוגנים), התשע"ט-2018 31

הצעת חוק התקנת מצלמות לשם הגנה על פעוטות במעונות יום לפעוטות, התשע"ט-2018*

1. מטרה
מטרתו של חוק זה להגן על שלומם של פעוטות שוהים במעון יום לפעוטות באמצעות התקנת מצלמות, תוך שמירה, ככל האפשר, על כבודם ופרטיותם של הפעוטות, של אנשי הצוות במעון ושל כל אדם אחר הנמצא במעון.
2. הגדרות
בחוק זה -
"חוק מעונות יום שיקומיים" - חוק מעונות יום שיקומיים, התש"ס-2000;
"חוק הפיקוח על מעונות יום לפעוטות" - חוק הפיקוח על מעונות יום לפעוטות, התשע"ט-2018;
"חינוך וטיפול" ו"פעוט" - כהגדרתם בחוק הפיקוח על מעונות יום לפעוטות;
"מעון יום לפעוטות" - כהגדרתו בחוק הפיקוח על מעונות יום לפעוטות, וכן מעון יום שיקומי;
"מעון יום שיקומי" - כהגדרתו בחוק מעונות יום שיקומיים;
"השר" - שר העבודה הרווחה והשירותים החברתיים.
3. חובת התקנת מצלמות
(א) מפעיל מעון יום לפעוטות יתקין מצלמות שיתעדו את הפעילות במעון יום לפעוטות בכל השעות שבהן פעוטות שוהים במעון, בהקלטת וידיאו ללא קול.
(ב) המצלמות יתעדו את כל הנעשה בכיתות המעון, בחצר ובכל יתר המרחבים שבהם ניתן חינוך וטיפול לפעוטות במעון היום לפעוטות, למעט חדרי רחצה ושירותים.
4. חובת יידוע בדבר התקנת המצלמות
(א) בכניסה למעון יום לפעוטות ובכל אזור במעון שמתקנות בו מצלמות יוצב במקום בולט שילוט ברור וקריא המודיע על הפעלת מצלמות במעון.

ד ב ר י ה ס ב ר

התקנת המצלמות נדרשת נוכח המציאות המצערת שבה פעוטות רכים בשנים עלולים להיות חשופים לפגיעות ולאלימות קשה, אך אין דרך לטפל כנדרש ברבים מהמקרים האלה. עם זאת, צילום במעון יום לפעוטות בכל השעות שבהם שוהים פעוטות במעון גורר בעקבותיו פגיעה בפרטיות של הפעוטות ושל העובדים במעון.

ההסדר המוצע נועד ליצור איזון קפדני בין הצורך למנוע ולאתר את הפגיעה בפעוטות חסרי ישע כדי להגן על חייהם, שלומם, בריאותם וכבודם, ובין השמירה על כבודם ופרטיותם של הפעוטות, של אנשי הצוות במעון ושל כל אדם אחר הנמצא במעון.

בעקבות חשיפת מקרים של פגיעה והתעללות בפעוטות במעונות יום לפעוטות, שאחד מהם אף הסתיים במוות של פעוטה, מוצע לחייב כל מעון יום לפעוטות להתקין ולהפעיל מצלמות במעון לשם הגנה על הפעוטות שוהים בו. החוק המוצע נועד להגשים תכלית ראויה באופן מידתי. מצלמות המתעדות את הטיפול בפעוטות חסרי ישע יכולות לשמש אמצעי הרתעה, בקרה ואכיפה שאין להמעיט ביעילותן. התקנת המצלמות נועדה להשיג שלוש מטרות מרכזיות: הרתעה מפגיעה בפעוטות, איתור מקרי פגיעה ושימוש בתיעוד פגיעה שאירעה לשם חקירה ואכיפה.

* הצעת חוק מס' 4025/20 פ' (מספר פנימי: 2014720); הועברה לוועדה ביום כ"א בתמוז התשע"ח (4 ביולי 2018).

1 ס"ח התש"ס, עמ' 169.

2 ס"ח התשע"ט, עמ' 14.

(ב) השילוט כאמור בסעיף קטן (א) יהיה בסמל ובמילים, בשפה העברית, ובמידת הצורך - בשפה נוספת המובנת לרוב הורי הפעוטות והעובדים במעון היום לפעוטות.

(ג) מנהל מעון יום לפעוטות יידע את כל עובדי המעון, וכל עובד חדש בסמוך לתחילת עבודתו, בכתב ובעל פה, בשפה המובנת לעובד, על הפעלת מצלמות במעון, מטרת הפעלתן, אופן הפעלתן, מיקומן, אזורי הצילום והשימושים שייעשו בצילומים.

(ד) מנהל מעון יום לפעוטות יביא לידיעתם של הורי הפעוטות במעון את דבר הפעלת המצלמות במעון ואת זכותם להתנגד להפעלת מצלמות כאמור בסעיף 13(4), בדרך המקובלת במעון למתן הודעות להורי הפעוטות.

5. (א) המצלמות יותקנו ויופעלו במעון יום לפעוטות באופן שמספרן, הצבתן, מיקומן, זוויות הצילום שלהן, בחירת האמצעים הטכנולוגיים לצילום, זמני הצילום וטיב הצילום ואיכותו יתעדו את כל הנעשה במקומות האמורים בסעיף 3(ב), והכול במטרה להגן על שלומם של פעוטות שהוהים במעון, תוך שמירה, ככל האפשר, על כבודם ועל פרטיותם של פעוטות, של עובדי המעון ושל כל אדם אחר הנמצא במעון.
- (ב) המצלמות יוצבו באופן גלוי ולא יוסתרו או יוסוו בכל אמצעי או דרך.
6. (א) מפעיל מעון יום לפעוטות ישמור את הצילומים לפי חוק זה ל-30 ימים ממועד הצילום, אלא אם כן נקבעה בתקנות לפי סעיף 12(ב) תקופה ארוכה יותר, ובתום התקופה האמורה יימחקו הצילומים אוטומטית.

ד ב ר י ה ס ב ר

המצלמות, חובת יידוע של עובדי המעון על ידי מנהל המעון וחובת יידוע של הורי הפעוטות במעון. כמו כן, מוצע לקבוע כי המצלמות יהיו גלויות ולא יוסתרו ולא יוסוו בכל אמצעי או דרך (סעיפים 4 ו-5).

מוצע לקבוע כי המצלמות יותקנו ויופעלו במעון יום לפעוטות בכל השעות שבהן פעוטות שהוהים במעון. ההחלטה על מספר המצלמות, אופן הצבתן, מיקומן, זוויות הצילום שלהן, בחירת האמצעים הטכנולוגיים לצילום, זמני הצילום וטיב הצילום ואיכותו תיעשה על ידי מפעיל מעון היום לפעוטות כך שהן יתעדו את כל המקומות שנקבעו בחוק המוצע, תוך שמירה ככל האפשר על כבודם ועל פרטיותם של השהוהים במעון (למשל, בחירת זוויות צילום שלא יכללו אגב צילום כיתות המעון גם את צילום חדר המנוחה של העובדים).

החוק המוצע יחול על מעון יום לפעוטות, המוגדר כמקום שמשמש או נועד לשמש מקום שהייה יומי לחינוך וטיפול בפעוטות, ומספר הפעוטות שהוהים בו הוא שבעה לפחות, וכן על מעון יום שיקומי. בכל מעון יום תהיה חובה להתקין מצלמות ולתעד בהן את כל הנעשה בכיתות המעון, בחצר ובכל יתר המרחבים שבהם ניתן חינוך וטיפול לפעוטות במעון היום לפעוטות. כדי להגן על כבודם ופרטיותם של הפעוטות והעובדים במעון מוצע לקבוע כי המצלמות לא יתעדו את הנעשה בחדרי השירותים והמקלחות. כמו כן, לא תתבצע במצלמות הקלטת קול (אלא וידיאו בלבד), שכן זו תוביל לפגיעה משמעותית בפרטיות של העובדים והפעוטות (סעיף 3).

מוצע לקבוע הוראות בעניין יידוע בדבר התקנת המצלמות - חובת הצבת שילוט ברור וקריא בדבר התקנת

- (ב) המצלמות במעון יום לפעוטות וכל מחשב או התקן שעל גביו הצילומים נשמרים לא יהיו מחוברים לקו טלפון, לאינטרנט, לרשת אחרת או למאגרי מידע אחרים.
- (ג) מפעיל מעון יום לפעוטות ימנע גישה לצילומים, למעט כאמור בסעיף 7.
7. לא יצפה אדם בצילומים, לא יעתיקם, לא יעבירם לאחר ולא יעשה בהם או במידע שהתגלה לו מהם כל שימוש, ואולם –
- (1) משטרת ישראל, רשויות התביעה ובית משפט יהיו רשאים להשתמש בצילומים לשם ניהול הליך פלילי;
- (2) שר המשפטים, בהתייעצות עם השר ועם השר לביטחון הפנים ובאישור הוועדה, יקבע הוראות נוספות לעניין השימוש בצילומים לפי חוק זה, והוא רשאי לקבוע גורמים נוספים שיהיו רשאים להשתמש בצילומים, לעיין בהם או להעתיקם, וכן להשתמש בצילומים למטרות נוספות, והכול ככל הדרוש להם לשם מילוי תפקידם ובכפוף לתנאים והגבלות שיקבע.
8. (א) אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מחובת דיווח לפי סעיף 368 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.³
- (ב) אין בהוראות חוק זה כדי למנוע שימוש במצלמות שאינן קבועות או מותקנות, למטרות כגון חינוך ואבטחה, לפי הוראות כל דין.

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע לקבוע עבירה פלילית של שימוש בצילומים או במידע שהתגלה מהם, העתקתם או העברתם לאחר בניגוד להוראות סעיף 7 המוצע, שעונשה שישה חודשי מאסר (סעיף 11).

בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תדון הוועדה המיוחדת לזכויות הילד של הכנסת בנושא של העברת הצילומים מהמשטרה לגורמים אחרים, במסגרת העברת חומרי חקירה ממנה או למטרת דיווח על מידע שעולה מהצילומים לגבי פגיעה בפעוטות שאינה עולה כדי עבירה פלילית.

מוצע לקבוע כי הפיקוח והאכיפה של ההסדר המוצע ייעשו בדרך שבה נאכפים תנאי רישיון הפעלה שניתן לפי חוק פיקוח על מעונות יום לפעוטות, התשע"ט-2018, או רישיון שניתן לפי חוק מעונות יום שיקומיים,

כדי שיהיה אפשר להשתמש בצילומים למטרות שפורטו לעיל, מוצע לקבוע חובה לשמור את הצילומים לתקופה של 30 ימים, ואחריה הם יימחקו אוטומטית. מוצע להסמיך את השרים הנוגעים בדבר לקבוע בתקנות תקופה ארוכה יותר לשמירת הצילומים, שלא תעלה על 90 ימים (סעיפים 6(א) ו-12(ב)).

כדי לצמצם את הפגיעה בפרטיותם של המצולמים מוצע לאסור צפייה בצילומים, העתקתם, העברתם לאחר ועשיית כל שימוש בהם אלא בידי משטרת ישראל, רשויות התביעה ובתי המשפט, ואלה יהיו רשאים להשתמש בצילומים לשם ניהול ההליך הפלילי בלבד. עם זאת, יהיה אפשר לקבוע בתקנות הוראות שיאפשרו שימוש בצילומים בידי גורמים נוספים, ככל הדרוש להם לשם מילוי תפקידם, ובכפוף לתנאים ולהגבלות שייקבעו בתקנות (סעיף 7).

³ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

9. מפעיל מעון יום לפעוטות ידווח למשרד העבודה והרווחה והשירותים החברתיים, אחת דיווח לשנה, על קיום הוראות חוק זה לגבי מעון היום לפעוטות שהוא מפעיל.
10. (א) קיום הוראות חוק זה יהיה תנאי מתנאי רישיון הפעלה שניתן לפי חוק פיקוח על מעונות יום לפעוטות או רישיון שניתן לפי חוק מעונות יום שיקומיים, לפי העניין; על הפרת הוראה מהוראות חוק זה יחולו הוראות החוקים האמורים החלות על הפרת תנאי מתנאי רישיון הפעלה או על הפרת תנאי שנקבע ברישיון, לפי העניין.
- (ב) מפקח שמונה לפי חוק הפיקוח על מעונות, התשכ"ה-1965⁴, חוק מעונות יום שיקומיים או חוק הפיקוח על מעונות יום לפעוטות רשאי לפקח במסגרת הסמכויות הנתונות לו לפי אותם חוקים, לפי העניין, גם על ביצוע ההוראות לפי חוק זה.
11. עשה אדם שימוש בצילומים או במידע שהתגלה לו מהם, העתיק אותם או העביר אותם עונשין לאחר בניגוד להוראות סעיף 7, דינו - מאסר שישה חודשים.
12. (א) השר ממונה על ביצועו של חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות בכל עניין הנוגע ביצוע ותקנות לביצועו.
- (ב) שר המשפטים, בהסכמת השר ובהתייעצות עם השר לביטחון הפנים, רשאי להתקין תקנות בעניינים אלו:
- (1) אופן התקנת מצלמות במעונות יום לפעוטות והפעלתן;
 - (2) סוג המצלמות שיוקנו, וכן שימוש בטכנולוגיות המצמצמות פגיעה בפרטיות, לרבות הוראות מעבר לגבי מצלמות שהיו מותקנות במעון יום לפעוטות במועד שבו חלה חובת התקנתן;
 - (3) הוראות לעניין שמירת הצילומים ואבטחתם;
 - (4) התקופה שבה יישמרו הצילומים, שלא תעלה על 90 ימים ולא תפחת מ-30 ימים.

ד ב ר י ה ס ב ר

לפעוטות, התשע"ט-2018, לא חל עליו כיוון שהוא הוחרג מתחולתו, כגון מעון יום לפעוטות הפועל בתוך בית חולים, אך למעט מעון יום שיקומי, שעליו כן יחול החוק המוצע;

ג. מעון יום לפעוטות שלגביו שר העבודה והרווחה והשירותים החברתיים יקבע פטור;

ד. מעון יום לפעוטות ש-80% מהורי הפעוטות בו התנגדו בכתב להפעלת מצלמות במעון (סעיף 13).

מוצע לחייב את המנהל הכללי של משרד העבודה והרווחה והשירותים החברתיים לקבוע, עד יום א' באלול התשע"ט (1 בספטמבר 2019), הוראות לעניין סיוע כספי למעונות יום לפעוטות לשם התקנת מצלמות לפי הוראות החוק המוצע. החל ממועד זה ועד ליום כ"ד באלול

התש"ס-2000, לפי העניין, לרבות כל הסנקציות שאפשר להטיל בשל הפרת תנאי מתנאי הרישיונות כאמור, וכן לאפשר למפקחים שמונו לפי אותם חוקים או לפי חוק הפיקוח על מעונות, התשכ"ה-1965, לפקח גם על ביצוע ההסדר המוצע בחוק זה, במסגרת הסמכויות הנתונות להם לפי אותם חוקים (סעיף 10).

מוצע להחריג מהחוק המוצע מעונות יום לפעוטות אלו:

א. מעון יום לפעוטות הפועל בתוך בית מגורים, אלא אם כן מדובר במקום נפרד בבית מגורים שאינו משמש בפועל למגורים;

ב. מעון יום לפעוטות שחוק פיקוח על מעונות יום

⁴ ס"ח התשכ"ה, עמ' 48.

13. סייגים לתחולה הוראות חוק זה לא יחולו על אלה:
- (1) מעון יום לפעוטות הפועל במקום המשמש בפועל גם למגורים;
 - (2) מעון יום לפעוטות שחוק פיקוח על מעונות יום לפעוטות לא חל עליו בשל הוראות סעיף 61 לחוק האמור, למעט מעון יום שיקומי;
 - (3) מעון יום לפעוטות שלגביו קבע השר פטור בכללים שהורה;
 - (4) מעון יום לפעוטות ש-80% מהורי הפעוטות בו התנגדו בכתב להפעלת מצלמות במעון.
14. תחילה של חוק זה ביום א' באלול התשע"ט (1 בספטמבר 2019) (להלן – יום התחילה), אולם תחילתם של סעיפים 10 ו-11 ביום כ"ד באלול התשפ"א (1 בספטמבר 2021).
15. (א) עד יום התחילה ייתן המנהל הכללי של משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים הוראות לעניין סיוע כספי למעונות יום לפעוטות לשם התקנת מצלמות לפי הוראות חוק זה; ההוראות יינתנו בהסכמת הממונה על התקציבים במשרד האוצר ובהתייעצות עם המנהל הכללי של המשרד לביטחון הפנים.
- (ב) בתקופה שמיום התחילה ועד יום כ"ד באלול התשפ"א (1 בספטמבר 2021) יחולו הוראות חוק זה רק על מעון יום לפעוטות שקיבל סיוע כספי כאמור בסעיף קטן (א).

ד ב ר י ה ס ב ר

התשפ"א (1 בספטמבר 2021) החוק יחול רק על מעונות שקיבלו סיוע כספי כאמור, והם יחויבו בכל הוראות החוק, ובכלל זה חובת התקנת המצלמות וההוראות בעניין אופן השימוש בצילומים, ולמעט ההוראות בעניין רישוי, פיקוח

וענישה. החל מיום כ"ד באלול התשפ"א (1 בספטמבר 2021) ואילך יחול החוק על כלל מעונות היום לפעוטות כהגדרתם בחוק זה, למעט אלו שהורגו מתחולתו בסעיף 13 כאמור לעיל.

יוזמים: חברי הכנסת יפעת שאשא ביטון, טלי פלוסקוב, איילת נחמיאס ורבין, איציק שמולי, אורי מקלב, רועי פולקמן, מירב בן ארי, יעל גרמן, עאידה תומא סלימאן, חנין זועבי, אלעזר שטרן, איתן ברושי, איל בן ראובן, מאיר כהן, קאריין אלהרר, עליזה לביא, מסעוד גנאים, יעקב מרגי, דוד ביטן, אכרם חסון, מיכאל מלכיאלי, אלי אלאוף, יואב קיש, רוברט אילטוב, סתיו שפיר

הצעת חוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות) (תיקון מס' 10) (מניעת פגיעה בערכי טבע מוגנים ובאזורים מוגנים), התשע"ט-2018*

1. בחוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות), התשנ"ב-1992¹, בסעיף 1 - תיקון סעיף 1
- (1) בהגדרה "מפגע סביבתי", אחרי "מפגע אסבסט", יבוא "פגיעה באזור מוגן או פגיעה בערך טבע מוגן", והסיפה החל במילים "לעניין זה" - תימחק;
- (2) אחרי ההגדרה "מפגע סביבתי" יבוא:
- "פגיעה באזור מוגן" - כל אחת מאלה:
- (1) פגיעה כהגדרתה בסעיף 30(ד) לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998² (להלן - חוק גנים לאומיים), בשמורת טבע או בגן לאומי כהגדרתם בחוק האמור;
- (2) ביצוע פעולת בנייה או כל פעולה אחרת שיש בה, לדעת רשות הטבע והגנים כמשמעותה בחוק גנים לאומיים, כדי לסכל את ייעודו של שטח שנקבע בתכנית שאושרה כגן לאומי או כשמורת טבע כהגדרתם בחוק האמור³;
- (3) אחרי ההגדרה "פגיעה בסביבה החופית" יבוא:
- "פגיעה בערך טבע מוגן" - פגיעה כהגדרתה בסעיף 33(ה) לחוק גנים לאומיים בערך טבע מוגן כהגדרתו בחוק האמור⁴;

ד ב ר י ה ס ב ר

ואולם, החוק אינו מגדיר כמפגע סביבתי פגיעה בערכי טבע מוגנים או בשטחי טבע מוגנים כשמורות טבע וגנים לאומיים. בעקבות אירועים של פגיעה בסביבה הטבעית שאירעו לאחרונה, כגון זרימת נפט גולמי לשטח שמורת עברונה מצינור קצא"א שדלף או זרימתם של שפכים חומציים לנחל אשלים ממאגר תעשייתי שדופנו נפרצה, התברר כי יכולתו של הציבור לפעול כדי להגן על הסביבה מוגבלת, שכן לפי הדין הקיים אין בידי יחידים וגופים אזרחיים וציבוריים כלים משפטיים מספיקים לכך.

מוצע אפוא לתקן את החוק ולקבוע שפגיעות מעין אלה ייכללו בגדר מפגע סביבתי, וכך יתאפשר ליחידים

אכיפה אזרחית משלימה את פעילות המדינה בתחומים שבהם הרשויות סובלות ממחסור באמצעי בקרה ופיקוח, בכוח אדם מתאים או בתקציב. החוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות), התשנ"ב-1992 (להלן - החוק), מאפשר ליחידים ולעמותות אזרחיות העוסקות בהגנת הסביבה, שאושרו לעניין זה לפי החוק, להגיש לבית המשפט תובענה להוצאת צו כלפי מי שגרם או עומד לגרום למפגע סביבתי שיוורה לו למנוע את המפגע הסביבתי או לתקן את הטעון תיקון ולהשיב את המצב לקדמותו. בדרך זו מבקש החוק להגביר את האכיפה ולצמצם מפגעים סביבתיים, הגורמים נזק רב לסביבה ולבריאות הציבור.

* הצעות חוק מס' 4594/20/פ (מספר פנימי: 2020000) ו-4595/20/רפ (מספר פנימי: 2020555): הועברו לוועדה ביום כ"ח בתמוז התשע"ח (11 ביולי 2018).

¹ ס"ח התשנ"ב, עמ' 184; התשע"א, עמ' 902.

² ס"ח התשנ"ח, עמ' 202.

ד ב ר י ה ס ב ר

בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תבחן ועדת הפנים והגנת הסביבה את האפשרות לכלול בהגדרת מפגע סביבתי גם פגיעה בשטחים שנקבעו בתכנית כיערות.

ולגופים אזרחיים המאושרים לעניין זה לפי החוק להגיש תובענה בשל גרימת פגיעה כאמור ולעשות שימוש בכלי האכיפה המנויים בחוק.

יוזמים: חברי הכנסת טלי פלוסקוב, נורית קורן, דב חנין, יעל כהן-פארן, משה גפני, דוד ביטן, יצחק וקנין, רחל עזריה, רוברט אילטוב, דוד אמסלם, תמר זנדברג, עליזה לביא, ציפי לבני, חיים ילין, זאב בנימין בגין, איימן עודה, רועי פולקמן, מרב מיכאלי, איתן כבל, שרון השכל, אחמד טיבי, עודד פורה, יואב בן צור, עאידה תומא סלימאן, מירב בן ארי, מאיר כהן, קסניה סבטלובה, יוסף ג'בארין, מיקי לוי, אורן אסף חזן, אורלי לוי אבקסיס, ענת ברקו, אילן גילאון, עבד אל חכים חאג' יחיא, אברם חסון, שלי יחימוביץ', מיכאל מלכיאלי, מסעוד גנאים, איל בן ראובן, עפר שלח, מרדכי יוגב, סתיו שפיר, מיכל רוזין, אלעזר שטרן, מנחם אליעזר מוזס, איילת נחמיאס ורביץ, נחמן שי, יעקב אשר, איתן ברושי, ג'מאל זחאלקה, מכלוף מיקי זוהר, יואל חסון, יוסי יונה, מיקי רוזנטל, אורי מקלב, איציק שמולי, מיכל בירן, יהודה גליק, עמר בר-לב, רויטל סויד, ישראל אייכלר, אברהם נגוסה, יפעת שאשא ביטון, יוליה מלינובסקי, יעקב מרגי, עיסאווי פריג', יעל גרמן, ג'מעה אזברגה, ניסן סלומינסקי, יואל רזבוזוב, בצלאל סמוטריץ'

³ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.